

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

проф. Лазаренко Н.І.
2022 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
«Дослідницька пропозиція»
зі спеціальності
011 Освітні, педагогічні науки

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Освітньо-наукова програма: Освітні, педагогічні науки

Вінниця – 2022

Розробники:

Гуревич Роман Семенович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України (академік) НАПН України, директор Навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації;

Шевченко Людмила Станіславівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті;

Фрицюк Валентина Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами.

Рецензенти:

Петрук В.А., доктор педагогічних наук, професор, Вінницький національний технічний університет;

Шахов В.І., доктор педагогічних наук, професор, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського.

Програма вступного іспиту з «Дослідницької пропозиції» Спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки підготовки доктора філософії за освітньо-науковою програмою «Освітні, педагогічні науки» галузі знань 01 Освіта / Педагогіка / В. А. Фрицюк, О. В. Столяренко. Вінниця : Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. 2022. 20 с.

Програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами

Протокол №8 від 21 січня 2022 року

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму для складання іспиту «Дослідницька пропозиція» зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки розроблено відповідно до паспорта спеціальності, який відповідає дев'ятому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії «Освітні, педагогічні науки».

Презентація дослідницької пропозиції зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки є обов'язковим іспитом для тих абітурієнтів, які вступають на навчання до аспірантури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського для здобуття ступеня доктора філософії (PhD) зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (освітньо-наукової програми «Освітні, педагогічні науки»).

Вступний іспит «Дослідницька пропозиція» спрямований на визначення здатності здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки до здійснення педагогічної, науково-дослідницької і дослідно-експериментальної діяльності.

Дослідницька пропозиція – це наукова робота, яка містить вичерпну систематизовану інформацію за обраною темою та є стислим викладом науково-дослідних ідей стосовно розуміння та перспектив дослідження обраної наукової проблеми і передбачає виклад матеріалу на основі спеціально підібраних джерел та самостійно проведеного дослідження про тему майбутнього дисертаційного дослідження, її актуальність, стан розробки у вітчизняній та зарубіжній науці, можливі шляхи розв'язання поставлених завдань, наукові досягнення вступника за обраною спеціальністю, висвітлені в його попередніх роботах, тощо. Дослідницька пропозиція має відповідати напрямам дисертаційних досліджень з обраної спеціальності, визначених освітньо-науковою програмою Освітні, педагогічні науки. У цьому документі вступник до аспірантури повинен продемонструвати свою наукову інтенцію, вміння творчо і критично мислити, здібності до генерування нових ідей.

Дослідницька пропозиція зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (освітньо-наукової програми «Освітні, педагогічні науки») є авторським науковим текстом, що передбачає виклад вступником бажаної теми дисертаційного дослідження за такою структурою: обґрунтування актуальності теми; загальна характеристика стану наукової розробки теми; предмет дисертаційного дослідження; мета і завдання дисертаційного дослідження; методологічні засади дисертаційного дослідження; джерельна база дослідження.

Дослідницька пропозиція є свідченням наявності перспективних науково-дослідних ідей, базованих на обізнаності з предметом власного наукового

зацікавлення та ступенем його вивченості. Подана абітурієнтом дослідницька пропозиція не обов'язково саме в такому формулюванні стане предметом дисертаційного дослідження вступника в разі зарахування до аспірантури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Цим документом вступник має продемонструвати своє вміння мислити евристично, раціонально і творчо. Одночасно дослідницька пропозиція дозволяє визначити, чи наукові інтенції вступника можуть бути належним чином підтримані й реалізовані у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського. Дослідницька пропозиція вступника в обов'язковому порядку візується завідувачем кафедри або гарантом програми, на яку абітурієнт вступає.

Дослідницька пропозиція подається вступником до відділу аспірантури та докторантури за 30 днів до проведення вступних випробувань для рецензування передбачуваному науковому керівнику. Крім текстового варіанту, готується її слайд-презентація. За результатами розгляду дослідницької пропозиції передбачуваний науковий керівник надає вступникові протокол співбесіди. Протокол співбесіди та дослідницька пропозиція подаються вступником до відділу аспірантури і докторантури з іншими документами зазначеними в Правилах прийому до аспірантури і докторантури не пізніше 10 днів до проведення вступних випробувань.

У разі неподання зазначених документів у встановлені терміни вступник до аспірантури не допускається до вступних випробувань.

Вимоги до оформлення: Дослідницька пропозиція повинна мати обсяг – до 1500 слів українською мовою (5-10 сторінок друкованого тексту). Дослідницька пропозиція оформлюється як електронний документ у форматі rtf (назва файлу:), через 1,5 інтервали, шрифт Times New Roman кегль 14, всі поля по 2 см, міжрядковий інтервал 1,5 пт.

Подається до відділу аспірантури в електронному та роздрукованому вигляді.

Орієнтовна структура дослідницької пропозиції

У дослідницькій пропозиції обґрунтовуються актуальність обраної тематики, ступінь її розробленості у вітчизняній і зарубіжній науці; містяться основні завдання та можливі шляхи їх вирішення; визначаються об'єкт і предмет дослідження; пропонується передбачувана структура; наводиться інформація про наукові досягнення, опубліковані наукові праці.

Інформація щодо дослідника та дослідницької команди. У цьому розділі вказуються ПІБ особи, яка вступає до аспірантури, ПІБ, науковий ступінь та вчене звання передбачуваного наукового керівника, назва кафедри, на якій передбачається виконувати дисертаційне дослідження. Також тут може бути відображена інформація щодо публікацій, досвіду проведення чи участі в інших дослідженнях вступника до аспірантури, контакти (телефон, e-mail) тощо.

Назва дослідження. Тема дослідницької пропозиції обирається з урахуванням тематики наукових досліджень наукових шкіл Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Тематика майбутніх наукових досліджень може ініціюватися вступником,

подаватися на розгляд кафедри і враховуватися за умови забезпечення актуальності, відповідності спеціальності та узгодження з науково-дослідними роботами, що виконуються в університеті.

Вступ. Має обов'язково містити формулювання наукового завдання, короткий огляд ступеня вивченості предмета дослідження, стисле обґрунтування актуальності дослідження. У вступі необхідно переконливо продемонструвати, що дослідження, дійсно, надасть необхідну стратегічну інформацію для вирішення завдань наукових шкіл університету, а його теоретичні положення будуть мати практичне застосування.

Мета та завдання дослідження. У цьому розділі чітко викладають мету та завдання пропонованого наукового дослідження. Назва, мета, об'єкт, предмет та завдання дослідження мають бути логічно пов'язаними.

Гіпотеза дослідження. Виходячи зі ступеня вивченості проблеми та сучасної ситуації, що склалася в спеціальності, лаконічно формулюється основна гіпотеза дослідження.

Методологія дослідження. Окрім загальнонаукових та спеціальних методів, а також інструментів, які планується використати в процесі реалізації дослідження, в цьому розділі бажано обґрунтувати підходи до формування вибіркової сукупності дослідження, шляхи розв'язання поставлених завдань, етичні засади дослідження, забезпечення контролю якості проведення дослідження тощо.

Можливі шляхи розв'язання поставлених задач. Тут варто описати очікувані наукові результати пропонованого дослідження, їх можливе практичне застосування та що необхідно зробити для того, щоб результати цього дослідження були помічені й застосовані тими структурами, де вони можуть бути потенційно корисними.

Список основних літературних джерел дослідження. Тут наводиться перелік джерел інформації та даних, які використано під час підготовки цієї дослідницької пропозиції та (за можливості) перелік кластерів запланованих до використання літературних джерел за темою дослідження.

Презентація дослідницької пропозиції готується з використанням програмного продукту Microsoft PowerPoint і не повинна перевищувати 15 слайдів (максимум 2 слайди на хвилину промови). Тіло слайдів презентації бажано обрати одне для всієї презентації. Можна скористатися шаблонами. В одному слайді доцільно вміщувати не більше, ніж 10 рядків тексту.

Структура виступу:

- тема дисертаційного дослідження (1 слайд);
- актуальність обраної проблеми дослідження (1 слайд);
- стан розробки даної тематики у вітчизняній та зарубіжній науці (1-2 слайди);
- мета та завдання дослідження (1-2 слайди);
- методологія дослідження (1-2 слайди);
- гіпотеза дослідження (1-2 слайди);
- можливі шляхи розв'язання поставлених задач (1-2 слайди);
- бібліографічний список основної літератури методологічного характеру, яка відповідає тематиці дослідження (1-2 слайди).

Критерії та методи оцінювання

На вступний екзамен «Дослідницька пропозиція» відводиться 100 балів.

Дослідницька пропозиція оцінюється від 0 до 70 балів за такими критеріями:

- володіння науковим стилем викладу матеріалу (10 балів);
- уміння науково обґрунтовувати проблему (10 балів);
- уміння довести актуальність роботи (10 балів);
- відповідність теми дисертаційного дослідження меті та завданням, коректність висновків (10 балів);
- уміння аналізувати та систематизувати наукові джерела (10 балів);
- володіння дослідницькими методами (10 балів);
- вміння коректно, стисло, точно відповідати на запитання (10 балів).

Відповіді на запитання членів комісії на співбесіді оцінюються від 0 до 30 балів.

Орієнтовний перелік питань для обговорення дослідницької пропозиції

1. Які чинники зумовили вибір теми Вашого майбутнього дослідження? (актуальність, новизна дослідження тощо).
2. Сформулюйте, будь ласка, гіпотезу Вашого дослідження.
3. Праці яких вітчизняних та зарубіжних авторів використані Вами під час обґрунтування теми дослідницької пропозиції?
4. Які основні методи дослідження, на Вашу думку, необхідно використати під час розв'язання обраного Вами наукового завдання?
5. Які очікуються результати та їх значення в галузі освіти?
6. Чим зумовлене Ваше рішення зайнятися науковою діяльністю?
7. У чому Ви вбачаєте актуальність теми Вашої наукової роботи?
8. Як Ви можете оцінити рівень наукової дослідженості теми, наукової проблеми дослідження?
9. Які поняття Ви будете використовувати у дослідженні?
10. Чи передбачаєте Ви вивчення зарубіжного досвіду? Досвід яких країн і чому буде Вами досліджуватися?
11. Охарактеризуйте себе як майбутнього науковця. Яких компетентностей Ви плануєте набути під час навчання в аспірантурі?
12. Чи маєте Ви наукові публікації з теми дослідження?
13. В яких закладах освіти Ви плануєте впроваджувати результати дослідження?
14. Чи маєте досвід роботи в закладах освіти?

Остаточне оцінювання здійснює комісія на основі презентації дослідницької пропозиції і відповідей на запитання згідно з Критеріями оцінювання знань і вмінь здобувачів освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського за такими рівнями і критеріями:

Оцінка за шкалами ECTS, стобальною, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень вступника до аспірантури
<p style="text-align: center;">А 90-100 балів ВІДМІННО</p>	<p>Тема розкрита повністю. Презентація забезпечує повне розкриття теми і має елементи новизни. Вступ містить значний і різноманітний масив опрацьованих інформаційних джерел, критичний огляд наукової літератури, узагальнення і висновки, які дозволяють чітко визначити авторську позицію щодо актуальності та доцільності дослідження дослідження. Автором коректно визначено об'єкт, предмет, гіпотезу, мету, завдання і методи дослідження. Представлена дослідницька пропозиція має наукову новизну та практичну цінність. Доповідь логічна, повна, стисла, проілюстрована бездоганно оформленими наочними матеріалами. Відповіді на запитання правильні, стислі, аргументовані.</p>	<p style="text-align: center;">ВИСОКИЙ</p>
<p style="text-align: center;">В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ</p>	<p>Тема розкрита, проте є окремі недоліки не принципового характеру. Презентація забезпечує повне розкриття теми і має елементи новизни. Вступ містить значний і різноманітний масив опрацьованих інформаційних джерел, наявні авторські висновки, посилання на першоджерела, проте аналіз літературних джерел зроблений поверхнево, відсутні узагальнення, наукова полеміка. Подані у роботі авторські пропозиції не достатньо обґрунтовують актуальність та</p>	<p style="text-align: center;">ВИСОКИЙ</p>
	<p>доцільність їх реалізації в освітньому процесі. Науковий апарат дослідження сформульовано коректно. Представлені рекомендації мають наукову новизну та практичну цінність, адекватні виявленим проблемам. Доповідь логічна, повна, стисла, проілюстрована добре оформленими наочними матеріалами. Відповіді на питання в основному правильні, вступник добре знає предмет роботи.</p>	
<p style="text-align: center;">С 75-79 балів ДОБРЕ</p>	<p>Тема розкрита, але мають місце окремі недоліки не принципового характеру. У презентації трапляється порушення логіки в побудові дослідження, взаємозв'язку між підрозділами роботи. Аналіз літературних джерел зроблений поверхнево, відсутні узагальнення, наукова полеміка, авторські висновки, посилання на першоджерела. Подані у роботі авторські пропозиції не містять обґрунтування актуальності та доцільності їх реалізації в освітньому процесі. Науковий апарат дослідження потребує доопрацювання. Відповіді на питання в основному правильні, вступник добре знає предмет роботи.</p>	<p style="text-align: center;">ДОСТАТНІЙ</p>
<p style="text-align: center;">D 60-79 балів ЗАДОВІЛЬНО</p>	<p>Тема роботи в основному розкрита, але мають місце недоліки змістового характеру, наявні ознаки компіляції, відсутні узагальнення, авторські висновки. Дослідження проведені на обмеженій</p>	

	інформаційній базі, відсутні чітко аргументовані авторські висновки. Є зауваження щодо оформлення презентації. Науковий апарат дослідження потребує значного доопрацювання. Доповідь прочитана за текстом, вступник не володіє окремими питаннями теми, не всі відповіді на запитання членів предметної комісії правильні або повні.	ЗАДОВІЛЬНИЙ
Е 50-59 балів ДОСТАТНЬО	Тема роботи розкрита частково, мають місце недоліки змістового характеру, наявні ознаки компіляції, відсутні узагальнення, авторські висновки. Науковий апарат дослідження потребує визначено не коректно. Доповідь прочитана за текстом, вступник не володіє окремими питаннями теми, не всі відповіді на запитання членів предметної комісії правильні або повні. Наочні матеріали не відображають зміст передбачуваного дослідження.	НИЗЬКИЙ
Ех 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО	Мета роботи сформульована не чітко, змістове наповнення не відповідає темі дослідження. Важко визначити ступінь самостійності представлених матеріалів. Обґрунтування запропонованих рекомендацій і пропозицій відсутнє. Оформлення має суттєві недоліки. Доповідь не відображає зміст роботи, більшість відповідей на запитання неточні або неправильні, вступник не володіє предметом дослідження. Наочні матеріали відсутні.	НЕЗАДОВІЛЬНИЙ
Ф 0-34 балів НЕПРИЙНЯТНО		

Рекомендована література

Основна

1. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М., Ковальчук Л. І. Основи наукових досліджень у галузі педагогіки: підручник. Тернопіль : Крок, 2017. 340 с.
2. Вихрущ В. О. Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження: підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 336 с.
3. Гуревич Р. С. Інформаційне суспільство: сучасні трансформації: монографія. Вінниця : ФОП Корзун Д.Ю. 2020. 401 с.
4. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження : методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
5. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. Київ : КНТ, 2017. 225 с.
6. Курлянд З. Н. Педагогіка вищої школи. URL: http://pidruchniki.com/18980908/pedagogika/konkretno-metodologichni_printsipi_pedagogichnih_doslidzhen.
7. Організація і методика написання докторської (PhD) дисертації : навч.-метод. посібник / Укладач: Фрицюк В.А. Вінниця: «Твори», 2019. 160 с.

Додаткова

1. Зайченко І. В. Педагогіка : підручник для студентів вищих навч. закладів. 3-є вид. Київ: Видавництво Ліра-К., 2016. 608 с.
2. Ієвлев О. М. Професійно-педагогічна мобільність викладача : навч. посібн. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 136 с.
3. Каплінський В. В. Професійне становлення майбутнього вчителя в процесі загальнопедагогічної підготовки: теорія і практика : монографія / Каплінський В. В. ; [наук. ред. Гуревич Р. С.]. Вінниця : ТВОРИ, 2018. 491 с.
4. Носкова М. В. Інтернет-технології в діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу: монографія. Львів : Видавництво «Левада», 2017. 219 с.
5. Особистісно-професійне становлення майбутнього педагога: монографія / Акімова О., Галузьяк В. [та ін.]. Вінниця: «Твори», 2020. 228 с.
6. Особистісно-професійний розвиток учителя: погляди стейкхолдерів : монографія/ Акімова О.В., Фрицюк В.А. [та ін.]. Вінниця. ТОВ «Друк», 2020. 360 с.
7. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін. 3-є вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2007. 495 с.
8. Підготовка майбутніх учителів в освітньо-інформаційному середовищі закладів вищої освіти засобами інформаційно-комунікаційних технологій : [монографія] / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, В. М. Бойчук, та ін. ; за ред. академіка НАПН України Р. С. Гуревича. Вінниця : ТОВ Фірма «Планер», 2019. 564 с.
9. Професійно-педагогічна компетентність : навч. посіб. / за ред. І.Л.Холковської. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 308 с.

10. Сікорський П. І. Моделювання нових навчальних технологій у закладах вищої освіти : монографія. Львів: Сполом, 2020. 228 с.

11. Теоретико-методологічні засади інформатизації освіти та практична реалізація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері України : монографія / В. Ю. Биков, О. Ю. Буров, А. М. та ін. Київ: Компринт, 2019. 214 с.

12. Шевченко Л. С. Підготовка майбутніх учителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності : монографія. Вінниця : ТОВ «Друк», 2018. 392 с.

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами
протокол №8 від 21 січня 2022 року

Голова фахової комісії

_____ **Фрицюк В.А.**